

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/608/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5712214612
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Amália Paulerová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2014:5712214612.4

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako odvolací súd, v právnej veci navrhovateľa POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598, v zastúpení advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, IČO: 36 864 421, proti odporcovi: Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti SR, Župné nám. 13, Bratislava, v konaní o náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy, na základe odvolania navrhovateľa proti uzneseniu Okresného súdu Martin č.k. 7C/231/2012-55 zo dňa 28.8.2013 takto

rozhodol:

Z r u š u j e uznesenie okresného súdu a v r a c i a vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením okresný súd zastavil konanie, v ktorom sa navrhovateľ návrhom dňa 27.9.2012 domáhal od odporcu náhrady majetkovej škody v sume 4.498,34 eur a nemajetkovej ujmy v sume 899,67 eur titulom ním tvrdeného nesprávneho úradného postupu orgánom štátu v exekučnom konaní vedenom ohľadne vymoženía pohľadávky od dlžníka - povinného E. Y.. Žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania.

Pri zastavení konania súd prvého stupňa aplikoval ustanovenie § 103, § 104 ods. 1, § 7 a § 8 Občianskeho súdneho poriadku, vychádzal aj z účinných ustanovení Zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov. Z úradnej povinnosti skúmal, či má právomoc v danom štádiu konať. V posudzovanej veci navrhovateľ uplatňuje nároky zo zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom, preto v súlade s § 15 a 16 Zákona č. 514/2003 Z.z. je potrebné nárok predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku s príslušným orgánom podľa § 4 a § 11 označeného právneho predpisu. Okresný súd poukazuje na zmysel a účel zavedenia inštitútu predbežného prerokovania nároku, najmä na využitie zákonných možností nápravy, resp. uspokojovania nárokov na náhradu škody jednaním medzi poškodeným a orgánom oprávneným konať za štát, aby sa predišlo súdnemu konaniu. Poškodený má právo obrátiť sa na súd až vtedy, ak predbežné prerokovanie nároku nevedlo k uspokojeniu nároku na náhradu škody. Z toho vyplýva, že predbežné prerokovanie nároku je zákonom stanovená podmienka, ktorá musí byť splnená, aby nárok mohol byť prejednaný v konaní pred súdom. V prípade nesplnenia tejto podmienky nie je založená právomoc súdu vec prejednať a rozhodnúť.

Podľa názoru okresného súdu ide o tzv. delenú právomoc. Od navrhovateľa sa preto vyžaduje predloženie žiadosti o predbežné prerokovanie nároku vzhľadom na obsahové znenie ust. § 15 a 16 Zákona č. 514/2003 Z.z. V posudzovanej veci táto podmienka konania nie je splnená. Navrhovateľ ani na opakované výzvy súdu nedoložil kópiu žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhrady škody u Ministerstva spravodlivosti SR, takáto žiadosť sa nenachádza ani v spise, na ktorý navrhovateľ vo svojich podaniach odkazuje, predložil iba sprievodný list, ktorého súčasťou bol „zoznam žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody“, pozostávajúci zo 197 strán. Súd nemohol preskúmať či sa navrhovateľ domáha voči MS SR toho istého nároku (čo sa týka argumentácie,

dôvodov, skutkového stavu a uplatňovanej výšky) ako podaným návrhom na začatie konania u podpísaného súdu. Nie je teda možné preskúmať, či vznikla právomoc súdu na prejednanie sporu. Ak navrhovateľ argumentuje, že rovnopis návrhu na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody nevyhotovoval z dôvodu hospodárnosti, na tom základe žiada, aby súd sa oboznámil s príslušnými spismi odporcu, kde sa nachádza originál žiadosti, súd v tejto súvislosti poukazuje na sporový charakter konania v ktorom dôkazné bremeno zaťažuje v prvom rade navrhovateľa a to i v smere preukázania predbežného prerokovania nároku, teda následného preukázania základnej procesnej podmienky konania - právomoci súdu na konanie a rozhodovanie. Túto povinnosť nemožno prenášať na odporcu, nakoľko dôkazné bremeno v tomto smere zaťažuje navrhovateľa, ktorého povinnosťou je preukázať ním tvrdené skutočnosti. Vychádzajúc z označených úvah konštatoval súd prvého stupňa nedostatok svojej právomoci rozhodovať o nároku navrhovateľa, ide o neodstrániteľný nedostatok podmienky konania, preto aplikáciou § 104 ods. 1 O.s.p. konanie zastavil. Otázku náhrady trov konania okresný súd riešil podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. tak, že žiadnemu z jeho účastníkov právo na ich náhradu nepriznal.

Proti uzneseniu okresného súdu v zákonnej lehote podal odvolanie navrhovateľ. Argumentoval, že podal na Ministerstvo spravodlivosti SR žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, ktorú si uplatňuje v danom konaní. Predložil zoznam jednotlivých žiadostí, ktoré MS SR potvrdilo. Súd nevykonal ním označený dôkaz - oboznámenie sa s príslušným spisom MS SR, tento jeho dôkazný návrh ignoroval. Napriek tomu, že on jednak označil a predložil dôkaz potvrdzujúci podanie žiadosti, dospel súd bez skutočného zistenia k záveru, že žiadosť o predbežné prerokovanie nároku nebola ním podaná. K danému záveru prvostupňový súd nedospel s určitosťou, ale len na základe pochybností o tejto skutočnosti, ktorú si sám založil.

Odvolateľ zdôraznil, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca. On uskutočnil podanie (obsiahnuté v texte žaloby), ktorým upovedomil súd o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že sudcu, ktorému vec bola pridelená na prejednanie a rozhodnutie, je potrebné vo veci vylúčiť. V konaní pritom môže vylúčený sudca robiť len také úkony, ktoré nepripúšťajú odklad. Okolnosť, že krajský súd nevzhladol v označených skutočnostiach dôvod na vylúčenie sudcu nič nemení na tom v očiach navrhovateľa a objektívne v očiach verejnosti, že nemožno tohto sudcu považovať za nestranného. Uvedené rozhodnutie krajského súdu je v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou iných krajských súdov v skutkovo a právne totožných veciach. Zároveň je v rozpore s judikatúrou Ústavného súdu SR, Európskeho súdu pre ľudské práva v oblasti zachovávanía práv, práva na spravodlivý nestranný súd. Meritórne rozhodnutie vo veci súdom (vylúčeným sudcom) neprichádzalo v čase jeho vydania do úvahy aj preto, že súd v rovnakom rozhodnutí rozhodol aj o zamietnutí jeho (navrhovateľa) návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 2 písm. c/ O.s.p., proti ktorému pripustil odvolanie. Proti tomuto rozhodnutiu o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podával odvolanie, pričom v čase podania odvolania o zamietnutí žaloby nebolo rozhodnuté o zamietnutí návrhu na prerušenie konania.

Odvolateľ vzniesol aj ďalšie argumenty procesnej povahy, vytykal: 1/ že súd ignoroval jeho žiadosť o zrušenie (odročenie) nariadeného pojednávania z dôležitého dôvodu, nesprávne aplikoval § 101 ods. 2 O.s.p. a viedol pojednanie, na ktorom v jeho neprítomnosti meritórne rozhodol, 2/ nemal možnosť vyjadriť sa k tvrdeniam odporcu z ktorých súd pri svojom rozhodovaní vychádzal, nemal možnosť vyjadriť sa ani k dôkazom, ktoré súd vykonal a založil na nich svoje rozhodnutie. Teda nemal možnosť navrhnúť dôkazy na podporu svojich protitvrdení. Za takej situácie bola porušená zásada kontradiktórnosti konania a jeho právo na súdnu ochranu a tým došlo i k odňatiu jeho možnosti konať pred súdom.

Vzniesol námietky i v súvislosti s rozhodovaním súdu o trovách konania. Uviedol najmä, že odporca použil na dopravu neprimeraný cestovný prostriedok. Použitie motorového vozidla s enormnou spotrebou pohonných látok je neadekvátne a neúspešný účastník by za žiadnych okolností nemal znášať náklady, ktoré nemožno predpokladať.

S poukazom na súhrn uvádzaných odvolacích argumentácií sa navrhovateľ domáhal zrušenia „rozsudku“ (pozn. odvolacieho súdu - zrejme uznesenia, keďže odvolanie navrhovateľa smeruje proti uzneseniu okresného súdu) a domáhal sa vrátenia veci súdu prvého stupňa na opätovné prejednanie.

Odporca písomné vyjadrenie k odvolaniu navrhovateľa nepredložil.

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací (§ 10 ods.1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie podal účastník (§ 201 prvá veta O.s.p.) v zákonom stanovenej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.), viazaný rozsahom i dôvodmi podaného odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.) preskúmal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§

214 ods. 2 O.s.p.) a uznesenie okresného súdu podľa § 221 ods. 1 písm. f/, h/ a § 221 ods. 2 O.s.p. zrušil a vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Je nepochybné, že navrhovateľ v preskúmvanej veci sa domáha od odporcu náhrady majetkovej škody a náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá má byť spôsobená podľa jeho skutkových tvrdení nesprávnym úradným postupom orgánu štátu - Okresným súdom Martin v exekučnom konaní, v ktorom navrhovateľ v pozícii oprávneného vymáhal svoju pohľadávku. Nesporne ide žalobu o náhradu škody, ktorá smeruje proti štátu, ide o nárok, na ktorý dopadá právny režim Zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Krajský súd v posudzovanej veci odlišne ako súd prvého stupňa hodnotí otázku tzv. „delenej právomoci súdu“, keď prioritne zvyrazňuje, že podľa právneho režimu Zákona č. 514/2003 Z.z. pri uplatnení nároku z nesprávneho úradného postupu neprichádza do úvahy delená právomoc podľa § 8 O.s.p.

Podľa § 15 ods. 1 Zákona č. 514/2003 Z.z. nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním, alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení, alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku (ďalej len „žiadosť“) s príslušným orgánom podľa § 4 a § 11.

Podľa § 16 ods. 1 citovaného zákona ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo jeho časť do 6 mesiacov „odo dňa prijatia žiadosti“, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde.

Výkladom je možné vyvodiť, že zákonodarca inštitúit predbežného prerokovania nároku podľa § 15, 16 Zákona č. 514/2003 Z.z. účinného v čase „kedy podľa tvrdenia navrhovateľa žiadosť o predbežné prerokovanie nároku mala byť podaná“, zamýšľal upraviť neformálny postup ústredného orgánu, ktorý buď požadovaný nárok mimosúdne uspokojí a náhradu poskytne a tak nedôjde ku súdnemu konaniu, ale k mimosúdne vysporiadaniu nároku, alebo náhradu neposkytne a uplatnený nárok sa stáva predmetom súdneho konania. Predbežné uplatnenie práva na náhradu vzniknutej škody je podmienkou, aby toto právo mohlo byť prejednané v občianskom súdom konaní. Prioritná otázka v tejto súvislosti je podanie písomnej žiadosti o predbežné prerokovanie nároku (ktorý nárok uplatňuje v prebiehajúcom konaní) u príslušného orgánu štátu, teda u Ministerstva spravodlivosti SR, následne či je splnená v aktuálnom štádiu konania procesná podmienka prejednanie uplatneného nároku na náhradu škody súdom.

Nemožno hovoriť ani o neodstrániteľnej povahe takejto podmienky konania - predbežného prerokovania. Procesnoprávny rámec tohto inštitútu dovoľuje niekoľko alternatív postupu súdu - výzva na odstránenie vady, prerušenie konania do uplynutia zákonnej lehoty na predbežné prerokovanie ...atď.

Z preskúmvaného spisu vyplynulo, že okresný súd navrhovateľa vyzval na predloženie žiadosti o predbežné prerokovanie nároku. Nemožno konštatovať nečinnosť navrhovateľa. Tento účastník na výzvu súdu predkladal procesný návrh (poskytnutie databázy žiadostí), nevyplýva však z rozhodnutia súdu ako sa vypořiadal z dôkaznou povinnosťou navrhovateľa z pohľadu možnosti jej splnenia nielen predložením konkrétneho dôkazu, ale aj iba jeho (jednoduchým) označením a súčasne, kedy navrhovateľ splnenie podmienky konania tvrdí, na preukázanie svojho tvrdenia predkladá návrhy a odporca splnenie procesnej podmienky konania nepopiera. Za tejto situácie potom zvolený procesný postup súdom prvého stupňa vykazuje znaky odmietnutia spravodlivosti, pretože z obsahu odôvodnenia rozhodnutia je možné nadobudnúť dojem, že nepreukázanie predbežného prerokovania nároku je viac predpokladom/domnienkou prvostupňového súdu, ako jeho jednoznačne ustáleným záverom. Súd v danom štádiu konania nemal ustálené, či navrhovateľ podal/nepodal písomnú žiadosť o predbežné prerokovanie nároku. Na druhej strane si zvolil neakceptovateľný procesný postup vo svojom rozhodnutí. Podľa názoru krajského súdu pre okresný súd nie je podstatné predloženie/nepredloženie kópie žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, ale vychádzajúc z ustanovenia § 15 a 16 otázka, či písomná žiadosť poškodeného o predbežné prerokovanie nároku u príslušného orgánu bola podaná. Krajský súd dodáva, že i v prípade, ak by žiadosť o predbežné prerokovanie nároku mala nedostatky, táto okolnosť nebráni poškodenému domáhať sa (za splnenia ostatných zákonných podmienok) uplatnenia

nároku na všeobecnom súde. Osobitne, ak z vyjadrenia odporcu sa javí pravdepodobným, že návrh na predbežné prerokovanie žiadosti podaný bol, avšak len nemal všetky náležitosti.

Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v senáte v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu **n i e j e** odvolanie prípustné.